

Věra Sosnarová (Šímová)

- Narodila se 5. května 1931 v Brně
- Maminka Ljuba Gabrielovna Mjelkinová byla během 1. světové války zdravotní sestra v carské armádě a v 18 letech emigrovala z Ruska
- Tatínek, Josef Šíma, byl povoláním architekt, za války sloužil jako československý legionář
- Měla dvě sestry

„Jich zaživa naházeli do koštra, „kost'jor“, to je ohniště, celý dědiny vypalovali.“

Bolševici takto maminku připravili o celou její rodinu!

Cesta maminky z Ruska do Československa

- Společně s československými legionáři
- Přes Transsibiřskou magistrálu a přístav Vladivostok

„Zdrhla jsem odtam, stejně by mě zabili.“

! Důvod útěku z Ruska. Strach z bolševiků!

Odchod tatínka do Belgie

- Věře byly tři roky, když tatínek se starší sestrou odjel za bratrem do Belgie
- Rodina přišla o otce i střechu nad hlavou

„Paní Šimová, tady u olomoucké silnice je velká kolonie. Tam tatíček Masaryk nechal pro chudé lidi nastavět baráky. Běžte tam, můj bratr je tam starostou. Tak řekněte, že vás posílám.“

! Je smutné, že jim tatínkova rodina prodala jejich domek!

Brno 1920

Manželé Šímovi po ukončení 1.světové války přijeli do Brna.

Brno 1931

Druhá dcera – paní Věra.

Brno 1921

Rodiče si koupili domek a narodila se první dcera.

Brno 1934

Otec se odstěhoval s prvorozenou dcerou za bratrem do Belgie.

Po odchodu otce začala velká bída. Rodina přišla o střechu nad hlavou a nebyť blízké kolonie, kde se stavěly domky pro chudé, tak by ani nový domov nenašli.

Školní léta

Dopoledne ve škole
a odpoledne?

- hlídat děti u sedláka
- práce na poli, pást husy, uklízet pod dobyt看kem
- žebrota

„Maminko, mám hlad.“

„Já nic nemám, běž si vyžebrot nebo běž k sedlákovi.“

! Dětství paní Věry bylo velice těžké!

Vánoce

- Pan farář vybíral oblečení od okolních sedláků a rozdělával mezi chudé děti

*„Věrko a co budeš chtít?
Dneska budu dělit.“*

*„Tam jsou botky s bruslema,
ty bych chtěla.“*

- Maminka ale pro brusle pochopení neměla, Věra potřebovala kabát

„Já musela šest kilometrů utíkat do kostela a honem velebnému pánovi vrátit ty brusle.“

„A já už, Věrko, nic nemám. Jenom jeden vlňáček.“

! Dětské hry a záliby do jejího dětství nepatřily!

RoK 1939 PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA

- Věra chodila s kamarádem Zdeňkem uklízet do kina Čas
- Odměna?
- Mohli se zadarmo dívat na filmy

„A najednou jede Hitler. Vedle sebe měl černého vlčáka, ruku tak, to byl Hitler. Hitlera jsem viděla, tak jak teď vidím vás, děti.

V devětatřicátém roce. Hitler jel přes Brno. Ano, Hitlera jsem viděla.“

Film Protektorát, v hlavní roli Adolf Hitler = špatný výběr pro malou osmiletou dívku!

Květen 1945

„Rusi už jsou v Brně, už nás osvobodili.“

- Sergej a Nikolaj věděli, že maminka byla v carské armádě a bojovala proti bolševikům
- Maminka se s dcerami ocitla ve velkém nebezpečí

„Musíme utéct!“

- Předvolání na sovětské velitelství

! Opět se vrátil strach z bolševiků!

Květen 1945

*„Šímová, okamžitě do Brna na sovětskou komendaturu!
Za dvě hodiny budete zpátky.“*

***„Devatenáct a půl roku, trvaly ty
dvě hodiny!“***

- Čtyři dny výslechy v Brně
- Zjištění, že maminka není občankou Československa, ale SSSR
- Obvinění ze zrady SSSR

Ty suka, ty zradila svoju zemi, ty streljala do svojich bratěv. Ty dolžna byť davno zastrelena. Počemu ty ješčo živjoš?

Byla zdravotní sestra! Nestřílela!

Cesta z Československa do Ruska

- Pochod přes Rajhrad, Pohořelice až do Mikulova
- Nákladní automobily je odvezli do Budapešti
- V dobytčích vagonech cestovali do Bukurešti, Moldávie, Běloruska a .....
- PŘES MOSKVU SE TRANSPORT 56 VAGÓNŮ VYDAL NA SIBIŘ

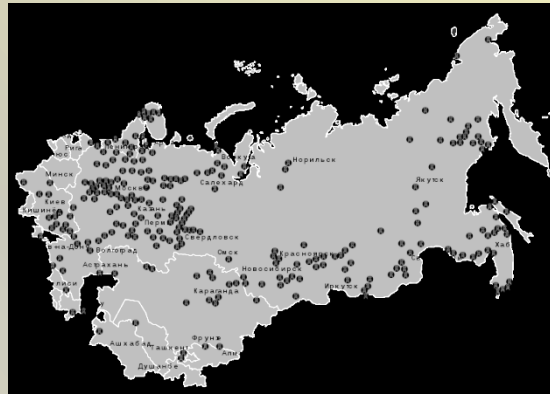
*„Řvali, shrábl mě,
povalil a znásilnil.
Bylo mně 14 roků.“*

! Jak by toto vysvětlili svým dětem?

Gulag

- Ostnaté dráty, vojsko, stráže
- Oblečení ušité z pytlů
- Přes čtyřicet stupňů mrazu
- Denní příděl jídla – 250 g
- Řídké polévky
- Aby byla voda, tak se musel rozechřívát na plotnách sníh

*„ Přes tu bránu,
když projdeme,
zpátky už se
nevrátíme.“*

! Maminka už věděla, co od bolševiků může očekávat!

Gulag

- Dřevěné baráky, palandy, stůl, lavice, petrolejové lampy na svícení
- Pytle nacpané listím = peřina a polštář
- Plechová bouda, velká díra = sovětská toaleta

A to víte, když bylo těch pětadvaceti, tak co to dělalo na té sovětské toaletě.

! Jen ohromná touha přežít pomohla toto vše vydržet!

Práce v gulagu

- Všechny ženy musely vykonávat těžkou práci v lese
- Paní Věra musela kácet stromy a rozřezávat je na metry
- Její maminka osekávala z poražených stromů větve
- Pracovaly i 15 hodin denně – dokud nebylo vše hotovo, tak se nesměly vrátit

Odměna za celodenní práci:

Polévka : Brambory se šlupkama, řepa i s listím, zelí, mrkev, oves.

„Já už jsem hlad zažila v dětství, v republice. Ale tady jsem ten hlad ještě horší poznala.“

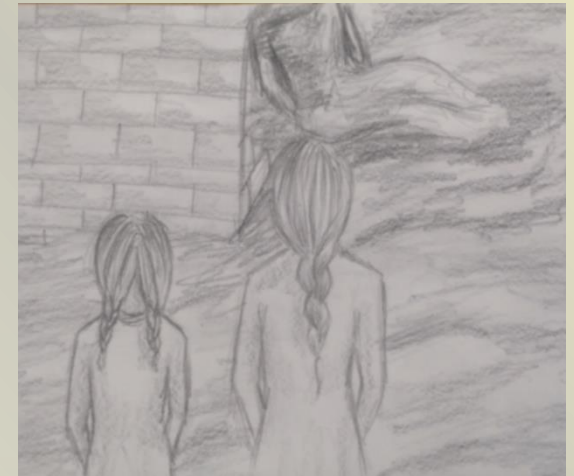

- ! **Bolševici nevěděli, že ženy a děti nesmí vykonávat takovou těžkou práci?**

Zůstala sama se sestrou

- Jedné noci se paní Věra probudila a zjistila, že se nad ní a její sestrou sklání jejich matka se sekerou v ruce
- Dívky utekly na dvůr, kde je později chytli a odvedli zpět
- Dalšího dne našly matku zastřelenou v kaluži krve

„ Večer jsme ji daly do pytle a zahrabaly do sněhu. Na jaře jsme jí tam vykopaly za lágrem jamku a tam jsme ji pochovaly.“

! Proč? Chtěla je tak maminka ušetřit nekonečného týrání, hladu a znásilňování?

Deset dní jámy

- Díra metr krát metr
- Jeden prázdný kbelík, jeden kbelík s vodou
- Příklad chleba na dva dny - 250 gramů
- ZDE BYLA DESET DNÍ SKRČENÁ

„Lezete po kolenách pro ten chleba, on vám ho podává, ale než ho vezmete, on na něho chčije a potom vám ho podá.“

! Kam se ztratila lidská důstojnost a úcta k člověku?

Vytřídění lidí

- Každých 14 dní probíhalo vytřídění lidí - ti co už nemohli pracovat, neplnili normy, byli zastřeleni nebo otráveni
- Jednou musela paní Věra jít pohřbívat mrtvé do velké jámy za lágrem
- Zjistila, že jeden chlapec není mrtvý

„On živoj, on živoj“.

„Dodneška vidím ty jeho oči, ten neměl víc, než devatenáct, dvacet roků.“

! Neuvěřitelné! Kam se ztratilo právo na život?

- Odmítla chlapce pohřbít, byla krutě zbita, ale za dva dny musela opět pracovat v lese

Naděje

- V SSSR nastoupil Nikita Chruščov
- Propouštění zajatců
- Odjezd do druhého lágru
- Dopis s žádostí o návrat do Československa
- Zamítavá odpověď prezidenta republiky
- Pomoc velitele lágru – druhý dopis
- Tři roky čekání a žádná odpověď

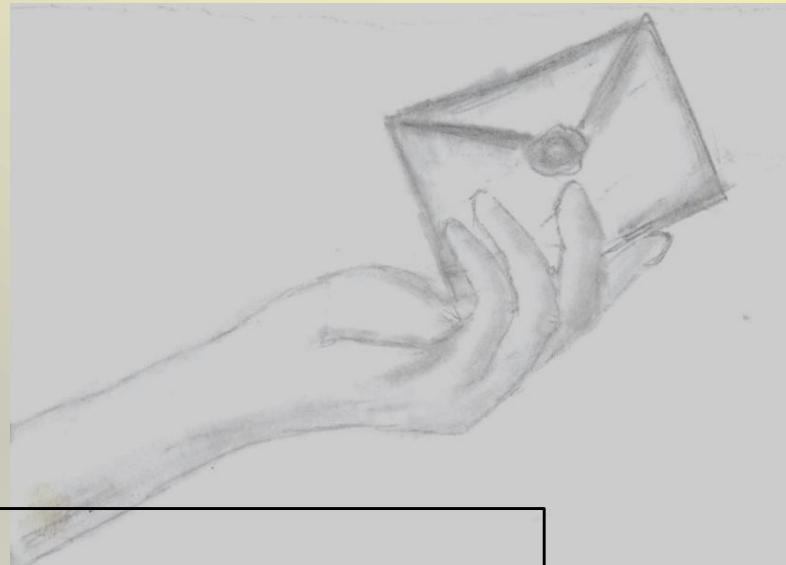
„Tak už vám nic jinýho nezbývá, jen tady v Rusku zůstanete. Když podepíšete papíry, že jste souhlasily přijmout sovětský občanství, čtyřadvacet hodin a jste z lágru venku. Ale do Československa se už nikdy nevrátíte.“

Jak mohla odmítnout tuto „lákavou nabídku“?

Rok 1964

- Dopis do JZD Nový Šaldorf
- Přes Ural do Československa
- Srpen 1964

Vy pojeděte damoj, vy pojeděte damoj!

- Kontrola a výslech před komisí NKDV
- Zákaz mluvit o gulagu

„Můžete říct, že jste byly v Rusku na práci, že matka umřela a že teď se chcete vrátit domů. Ale nikdy neprozradíte, že jste byly v gulagu. Když to prozradíte, čtyřadvacet hodin a vy zpátky.“

! Víra a každodenní modlitby byly vyslyšeny!

Domov

- Tvrdá práce v JZD Nový Šaldorf
- Pro ostatní byly dlouho „ty Rusačky“
- První výplata
- Možnost koupit si první vlastní nové oblečení, boty, jídlo (místo šatů si ale sestry koupily noční košile)

„Všichni říkají že jste Rusačky, že nás zbijete a okradete.“

„My jsme z Brna, jsme Moravačky.“

! Kdyby věděli jak „tyto Rusačky“ trpěly!

Domov

- Od návratu z gulagu pracovala celý život v zemědělství
- Roku 1965 se vdala za Václava Sosnara – manžel se nikdy o tom, že byla v gulagu, nedozvěděl
- Společně vychovali dva syny - Václava a Miroslava
- Sestra Naděa se vdala za Františka Úlehlu

- **Spokojené manželství**

Nyní

- Paní Věra žije v malém domku v Odrovicích
- Její manžel, se kterým prožila spokojené a klidné manželství, již zemřel
- Sestra Nad'a (v době kdy jim naše úřady odmítly dát odškodnění, protože na dobu strávenou v gulagu neměly žádná potvrzení, se vystěhovala za dcerou do Itálie) zemřela roku 2014 na rakovinu
- Příběh paní Věry byl zpracován v knize Krvavé jahody
- Svůj životní příběh vypráví zájemcům a studentům po celé republice, statečně předává nové generaci svědectví o Stalinovi a o jeho hrůzovládě
- ***„Sibiř je strašně bohatá. Ale samotná sibiřská zem, samotná ta zem, ta je prolitá krví, lidskou krví a lidskýma slzama zalitá. Toto je Sibiř.“***

Poděkování

Velice si vážíme nových poznatků a spolupráce pamětnice Věry Sosnarové. Bylo nám ctí, setkat se s touto ženou a vyslechnout si její neuvěřitelný příběh. Děkujeme!

Děkujeme panu Braunerovi, který organizuje besedy a přednášky paní Sosnarové.

Materiály byly zpracovány pod vedením paní učitelky Jiřiny Nápravníkové.

Zdroje

Foto z archívu paní Sosnarové

Jiří S. Kupka: Krvavé jahody

<http://www.legiefilm.cz/transporty-legii-z-ruska>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Gulag#/media/File:Gulag_Location_Map.svg

https://zpravy.aktualne.cz/domaci/spanila-jizda-legiovlak_u-startuje/r~d3b2456cfd4d11e49db2002590604f2e/?redirected=1542392086

<https://promuze.blesk.cz/clanek/pro-muze-novinky/189891/z-nastrcene-loutky-vrah-milionu-pred-80-lety-se-dostal-hitler-k-moci.html>

https://www.google.com/search?q=v%C4%9Bra+sosnarov%C3%A1&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKewjA_vyGtM3fAhVGb1AKHTnAAS8Q_AUIDigB&biw=1280&bih=658#imgrc=JDb_47jOPX1fZM:&spf=1546374021497

https://www.google.com/search?biw=1280&bih=658&tbm=isch&sa=1&ei=HtIrXJTMN4GjwAKFioHoDw&q=propu%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD+polsk%C3%BDch+zajatec%C5%AF+z+gulagu&oq=propu%C5%A1t%C4%9Bn%C3%AD+polsk%C3%BDch+zajatec%C5%AF+z+gulagu&gs_l=img.3...47004.49712..49975...0.0..0.296.1950.0j3j6.....0....1..gws-wiz-img.ab6YPpYTg64#imgrc=O7MwPIB-EO-aHM:&spf=1546375764214

https://www.google.com/search?biw=1280&bih=658&tbm=isch&sa=1&ei=VNlRXLuAAsvbwQLd2JuwAQ&q=v%C4%9Bra+Sosnarov%C3%A1+a+jej%C3%AD+rodina&oq=v%C4%9Bra+Sosnarov%C3%A1+a+jej%C3%AD+rodina&gs_l=img.3...24548.92.2466986..2467348...1.0..3.324.7108.30j31j1j2.....0....1..gws-wiz-img.....0..0j0i8i30j0i24j0i30.ugkx-Slht4c#imgrc=qUp4C6PpGAlroM:&spf=1546378234778

<http://www.csol.cz/legiovlak/>